

Кафедра педагогіки та освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВДПП 2.2 «Педагогічна майстерність керівника»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент. Управління закладом загальної
середньої освіти»
спеціальність 073 Менеджмент
факультет іноземних мов

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність керівника» для здобувачів вищої освіти за ОС «Магістр», спеціальністю 073 Менеджмент (освітньо-професійна програма «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти»). 202-р. 13 с.

Розробники: Нетреба М.М. – к.філол.н., доцент кафедри педагогіки та освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2020 року

© Нетреба М.М.. 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Вибіркова	
Модулів: 2	Спеціальність : 073 Менеджмент (освітня програма «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти»)	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		1-й	1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: виконання різнорівневих професійно орієнтованих завдань		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Лекції	
	14 год.	4 год.	
	Практичні, семінарські		
	16 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	год.		
	Самостійна робота		
	60 год.	74 год.	
Індивідуальні завдання: год. 2			
Вид контролю: ЗАЛІК			
	Освітній ступінь: магістр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40/60%;

для заочної форми – 20/80%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: узагальнення й синтез педагогічних знань та практичних умінь майбутніх керівників, формування готовності оптимально й творчо використовувати їх у професійній педагогічній діяльності на основі теоретичного осмислення суті педагогічного процесу як цілісної системи й чітко вираженої гуманістичної спрямованості.

Завдання:

- формування у здобувачів вищої освіти потреб професійного педагогічного розвитку;
- усвідомлення здобувачами вищої освіти творчого характеру педагогічної праці, психофізіологічних закономірностей педагогічної діяльності, її цілісної структури, мети, специфіки, рівнів професійної майстерності учителя, суб'єктивних засад педагогічної діяльності, вимог до професійно-значущих якостей педагогічних працівників;
- формування у майбутніх керівників гуманної позиції, розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- ознайомлення з новаторським педагогічним досвідом, шляхами створення творчої лабораторії вчителя;
- розвиток культури мислення, мови, мімічної та пантомімічної виразності, педагогічної техніки та ораторського мистецтва, майстерності педагогічного спілкування

Відповідно ОПШ педагогічна майстерність керівника як навчальна дисципліна сприяє досягненню таких навчальних результатів:

Результати навчання	Шифр результату навчання
1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.	РН 1
2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.	РН 2
3. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.	РН 6
4. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.	РН 10
5. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.	РН 11

Відповідно ОПШ педагогічна майстерність керівника як навчальна дисципліна забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральна
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Загальні
Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК1); Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК4); Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7). Здатність працювати у команді, виявляючи навички публічного мовлення і аргументації державною мовою (ЗК8).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту (СК3); Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління (СК5); Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми (СК6); Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом (СК8); Здатність упроваджувати ефективні педагогічні технології для забезпечення якості освіти відповідно до державних стандартів для задоволення потреб здобувачів освіти, батьків, інших стейкхолдерів (СК12).

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Майстерність керівника як прояв індивідуального професійного стилю

Тема 1. Сутність педагогічної майстерності керівника

Сутність поняття «педагогічна майстерність» та її значення у професійній діяльності керівника. Різноманітність визначень педагогічної майстерності в психолого-педагогічній літературі. Характеристика складових частин педагогічної майстерності.

Тема 2-3. Культура мовлення керівника

Поняття «культура мови» та «культура мовлення». Характеристики мовлення педагога (правильність, різноманітність, виразність, ясність, точність, нормативність, чистота, стислість, доцільність, логічність, простота, естетичність, актуальність, конкретність, практична спрямованість). Принципи, методи, форми, засоби розвитку та удосконалення культури мовлення керівника. Система вправ і завдань для розвитку та удосконалення культури мовлення керівника.

Змістовий модуль 2. Майстерність педагогічної взаємодії

Тема 4. Педагогічний такт і тактика керівника

Педагогічний такт як основа комунікативної культури керівника та міра педагогічно доцільного впливу вчителя на учнів. Сутність, функції та компоненти (психологічний, морально-етичний, естетичний, технологічний) педагогічного такту. Умови опанування педагогічним тактом. Функції і принципи педагогічного такту.

Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості

Поняття педагогічного спілкування як спеціально організованого процесу комунікативної взаємодії педагога з учнями. Функції педагогічного спілкування та їх взаємозв'язок: обмін інформацією, співпереживання (на основі емпатії та рефлексії), обмін ролями, пізнання особистості, організація взаємовпливу. Характеристика типових помилок учителів в організації педагогічного спілкування. Етапи педагогічного спілкування та їх особливості: моделювання майбутнього спілкування, комунікативна атака, управління спілкуванням, аналіз спілкування. Стили спілкування вчителя. Класифікація стилів спілкування. Стили керівництва

Тема 6. Майстерність керівника розв'язанні педагогічних конфліктів

Педагогічний конфлікт, його види . Причини (внутрішньоособистісний, міжособистісний та міжгруповий). Виникнення конфліктних ситуацій. Типи типових конфліктних ситуацій. Негативні та позитивні функції конфліктів. Стратегії педагогічної взаємодії у конфліктах та конфліктних ситуаціях (уникнення конфлікту, конфронтація (суперництво) у конфлікті, стратегія пристосування, компроміс, співробітництво). Попередження конфлікту. Спеціально створений конфлікт. Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій

Тема 7. Майстерність керівника у проведенні індивідуальної бесіди

Роль індивідуальної педагогічної взаємодії у вирішенні педагогічних завдань. Структура індивідуальної бесіди (моделювання, початок, головна частина, завершення). Особливості поведінки керівника як комунікатора в акті індивідуальної взаємодії. Роль невербальних засобів у спілкуванні. Техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Особливості процесу слухання. Пасивне та активне слухання. Особливості побудови керівником-майстром «Я-висловлювання». Основні прийоми педагогічного впливу (спонукання, етичний захист, гальмування)

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Майстерність вчителя як прояв індивідуального професійного стилю												
Тема 1. Сутність педагогічної майстерності вчителя	9	2	2			5	12	2				10
Тема 2-3. Культура мовлення вчителя	8	4	2		2		6	2	2		2	
Разом за змістовим модулем 1	24	8	4		2	10	28	4	2		2	20
Змістовий модуль 2. Майстерність педагогічної взаємодії												
Тема 4. Педагогічний такт і тактика вчителя	7	2				5						
Тема 5. Педагогічне спілкування та його особливості	7	2				5	4					4
Тема 6. Майстерність керівника розв'язанні педагогічних конфліктів	7	2				5						
Тема 7. Майстерність керівника проведенні індивідуальної бесіди	7	2				5						

Разом за змістовим модулем 2	26	8	4		4	10	22	4	2		2	14
Усього годин	50	16	8		6	20	50	8	4		4	34
Модуль 2												
ІНДЗ	10					10	10					10
Усього годин	90	16	8		6	30	90	8	4		4	44

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст майстерності, шляхи її становлення та реалізації.	2
2	Майстерність учителя у розв'язанні педагогічних задач	2
3.	Педагогічні здібності вчителя	2
4.	Невербальна комунікація педагога	2
5.	Вербальна комунікація педагога	2
6.	Конфлікти у педагогічних ситуаціях, шляхи їхнього вирішення	2
7.	Педагогічний такт і педагогічна етика вчителя	2
8.	Захист ІНДЗ	2
	Разом	20

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготуватись до виступу на тему «Зовнішність вчителя та його імідж». Підготувати ілюстративний матеріал до цієї теми	12
2	Прочитати уривок з книги Бабич Н.Д. Основи культури мовлення // Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб./ Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базілевич, Т.П. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. С. 116-123. Знайти відповідь на питання: - Які ознаки характеризують мовний стиль учителя? - Які комунікативні характеристики культури мовлення?	9
3	Прочитати уривки з книги Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении: Кн. Для учителя // Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб./ Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базілевич, Т.П. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. – С.175-181. Дати відповідь на питання: - Що є сутністю і змістом педагогічного спілкування в процесі навчання? - Яку роль відіграє вміння педагога формулювати комунікативні задачі? Яким чином вони співвідносяться із загально педагогічними завданнями? - Проаналізувати стилі педагогічного спілкування з погляду особливостей взаємодії учителя й учнів та бажаних і небажаних результатів.	10
4	Підготуватись до моделювання педагогічної ситуації: продемонструвати фрагмент індивідуальної бесіди з учнем, колегою, батьками у двох можливих варіантах: а)	10

	нетактовний варіант вирішення конфлікту; б) варіант вирішення конфлікту на принципах тактовної поведінки вчителя	
5	Реферувати психолого-педагогічну літературу з проблеми «Майстерність забезпечення зворотного зв'язку у спілкуванні»	10
6	Разом	51

9. Індивідуальні завдання

Розробка медіалекції за темами, враховуючи всі необхідні компоненти (назва, план, література, кількість слайдів – не менш 30):

1. Педагогічна майстерність і особистість учителя
2. Педагогічна техніка вчителя як складова педагогічної майстерності
3. Внутрішня і зовнішня техніка вчителя
4. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього вчителя
5. Культура і техніка мовлення вчителя
6. Самовиховання педагога – шлях формування педагогічної майстерності
7. Майстерність педагогічної розповіді. Майстерність педагогічного спілкування в діалозі
8. Педагогічна майстерність як показник професіоналізму вчителя
9. Психолого-педагогічні умови майстерності взаємодії у педагогічному спілкуванні
10. Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди.

10. Методи навчання

Лекція, бесіда, мозкова атака, метод мікрвикладання, реферування та конспектування методичної та педагогічної літератури.

11. Методи контролю

Поточне тестування, модульна контрольна робота, оцінка за ІНДЗ, підсумковий письмовий тест.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
20	10	10	10	20	20	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчально-методичний комплекс з дисципліни.

14. Рекомендована література Базова

1. Барабаш Ю. Г., Позінкевич Р. О. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2006. 472с.
2. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч.-метод. посібник для викладачів і студ. вищих навч. закл. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України ; Львівський науково-практичний центр ; Львівська держ. фінансова академія. Л. : Норма, 2005. 343с.
3. Зубенко Л. Г. Ораторське мистецтво : практ. Посібник. К. : Парламентське видавництво, 2002. 115с.
4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: підручник. Академія педагогічної майстерності. 3-тє вид., допов. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
5. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність : монографія. Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. Кафедра педагогіки. Х. : ХНУ, 2009. 276 с.
6. Педагогічна культура. Харківський держ. ун-т. Х., 1993. 147с.
7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. К., 2006. 151 с.

Допоміжна

8. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. Харк. держ. пед. ун-т. ім. Г.С.Сковороди. 2-е вид., випр. і доп. Харків: «ОВС», 2002. 400 с.

9. Ничкало Н. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи. АПН України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти; Глухівський держ. педагогічний ун-т. К.; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. . 234 с.

12. Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія / Інститут змісту і методів навчання. Н. В. Гузій (укл.). К., 2000. 167 с.

13. Радиш Я. Ф. Мистецтво результативного управління: Проблемні лекції. К., 2000. 132 с.

14. Шапарь В. Б. Мастерство общения и управления людьми: как установить контакт и завести успешные отношения с нужными людьми, как правильно слушать и убедительно говорить, как чувствовать себя уверенно в любой ситуации, стратегии разрешения конфликтов. Х.: Книжный Клуб "Клуб Семейного Досуга", 2010. 416 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Библиотека Гумер – електронна бібліотека для студентів і викладачів гуманітарного профілю – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/index.php
2. Бібліотека ім. О.Сухомлинського - Режим доступу : <http://www.dnrb.gov.ua/>
3. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/>
4. Науково-педагогічна бібліотека м.Микалаєва – Режим доступу : <http://www.library.mk.ua/>
5. Перша українська Електронна бібліотека підручників "Pidruchniki.com.ua". – Режим доступу : <http://pidruchniki.ws/>
6. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності : навчально- методичний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/METODYCHKA-OPM.pdf>.

